

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Суми, 23 листопада 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

Бухтіарова Аліна Геннадіївна,

к.е.н., старший викладач,

Литюга Ігор Олександрович

студент,

Сумський державний університет, м. Суми

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Сучасні інтеграційні процеси України в європейський простір зумовлюють дослідження такої складової фінансово-економічної системи держави як ринки небанківських фінансових послуг, які мають постійну тенденцію до зростання. Небанківські кредитні установи відіграють вирішальну роль у пріоритетних напрямках розвитку будь-якої сучасної країни, а саме: зростання економіки, інвестицій та забезпечення умов для розширеного відтворення заощаджень громадян [1].

Відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», небанківські кредитні установи – це фінансові установи, які мають право за рахунок залучених коштів надавати фінансові кредити на власний ризик. В Україні такі установи представлені кредитними спілками, юридичними особами публічного права та іншими кредитними установами [2].

Аналізуючи період 2012-2016 рр., ми можемо спостерігати загальну тенденцію до зменшення кількості кредитних установ в Україні (таблиця 1). Так, показники 2016 року демонструють спадання даного сегменту фінансового ринку України порівняно з 2015 роком на 107 одиницю, або на 14,7%, за рахунок зменшення кількості

кредитних спілок на 126 одиниці або на 21,4%, в той же час, кількість інших кредитних установ збільшилася у 2016 році в порівнянні з попереднім на 20 одиниць або на 18,2%. Кількість юридичних осіб публічного права зменшилися на 1 одиницю або на 3,3%.

Ми вважаємо, що зменшення кількості кредитних установ зумовлено зниженням загального рівня платоспроможності та довіри населення до фінансово-кредитних установ, відсутністю фінансової грамотності населення, а отже, і належного рівня поінформованості та ефективного контролю за даним сегментом ринку з боку держави.

Таблиця 1 – Кількість кредитних установ України у Державному реєстрі фінансових установ за період 2012 – 2016 рр.[3].

Показник	Рік				
	012	013	014	015	016
Кількість кредитних установ, всього	08	39	11	28	21
у тому числі:					
кредитних спілок	17	24	89	88	62
інших кредитних установ	1	5	2	10	30
юридичних осіб публічного права	0	0	0	0	9

Проаналізувавши кредитні установи за показниками ділової активності, зокрема за кількістю виданих кредитів,

Таблиця 2 – Структура кредитних установ за обсягом виданих кредитів на звітну дату за період 2012-2016 рр. [3].

Період станом на	Кредитні установи, у тому числі:						
	кредитні спілки		інші кредитні установи		юридичні особи публічного права		Всього:
	млн.грн.,	%	млн.грн.	%	млн.грн.	%	млн.грн.
31.12.12	2531	2,89	1888	24,53	3275,8	2,57	7694,8
31.12.13	2349,1	5,92	3981,8	43,93	2732,2	0,15	9063,1
31.12.14	1994,4	0,23	5138,5	52,13	2724,2	7,64	9857,1
31.12.15	1792,7	4,59	7691	64,85	2437,5	0,55	11858,2
31.12.16	1851,9	3,34	11412,7	82,20	6191,8	4,60	13884,4

спостерігаємо, що частка юридичних осіб публічного права в загальному обсязі виданих кредитів за аналізований період зростає і на кінець 2016 року складає майже половину.

Тоді можемо зробити висновок, що особи публічного права займають найменше число кредитних установ, зареєстрованих в Державному реєстрі фінансових установ, проте демонструє достатньо високі показники ділової активності (таблиця 2). Тому, нагальною є потреба у дослідженні діяльності юридичних осіб публічного права на фінансовому ринку України.

Відповідно до визначення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, юридична особа публічного права – це фінансова установа, яка створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу місцевого

самоврядування й уповноважена надавати фінансові послуги» [4].

Варто зазначити, що в Україні відсутній спеціальний закон щодо правового статусу юридичних осіб публічного права. Так, на даний час їх діяльність регулюється законами України, Конституцією України, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України та іншими нормативно-правовими актами. А отже, неузгодженість норм цивільного права та інших галузей права щодо становища юридичних осіб публічного права ускладнює їх правове регулювання.

В Україні юридичні особи публічного права фінансуються за рахунок бюджету в межах їх видаткової частини.

Основним видовим критерієм класифікації юридичних осіб публічного права, що впливає з Цивільного Кодексу України, є можливість їх поділу за органом, який їх заснує:

– юридичні особи публічного права, засновані державою. До них слід віднести Верховну Раду України, Кабінет міністрів України, міністерства, відомства, комітети, навчальні заклади.

– юридичні особи публічного права, засновані територіальними громадами. До них відносяться місцеві ради, комунальні юридичні особи [5].

У свою чергу, сама держава зазвичай діє через юридичних осіб публічного права, створюючи органи управління, фінансові та інші органи, делегуючи їм виконання певних повноважень.

Таким чином, юридичні особи публічного права поступово і впевнено займають своє місце на ринку фінансових послуг. Динаміка основних показників діяльності свідчить про їх розвиток та попит на фінансові послуги, які надаються зазначеними установами.

Список використаних джерел

1. Левченко В.П. Ринок небанківських фінансових послуг України: поточний стан і перспективи розвитку / В.П. Левченко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. – Суми: УАБС НБУ, 2010. –Вип. 29. - С. 379-393.

2. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 1, ст. 1 зі змінами: Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>. – Назва з екрану.

3. Показники. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://npf.nfp.gov.ua/NpfRates.aspx?p1=2000002915> 2. – Назва з екрану.

4. Про затвердження Положення про порядок унесення інформації про фінансові установи – юридичні особи публічного права до Державного реєстру фінансових установ та внесення змін до розпорядження [Електронний ресурс] Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 05.12.2003 № 152 зі змінами. – Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0796-05>. – Назва з екрану.

5. Цивільне право України: Підручник / Є. О. Харитонов, Н. О. Саніахметова. – К., 2003. – С. 125-126.